

Ett litet schakt i kv Kung Johan

L2010:3508

Kv Kung Johan 3

Söderköpings stad och kommun

Östergötlands län

Helén Romedahl

Tekniska och administrativa uppgifter

Fastighet/område/sträcka	Kv Kung Johan 3
Stad/Socken	Söderköping
Kommun	Söderköping
Län och landskap	Östergötland
Fornlämning	L2010:3508
Koordinatsystem	SWEREF 99TM
Höjdsystem	RH 2000
Mätteknik	RTK-GPS
Typ av undersökning	Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning
Lst dnr	431-8886-2024
Lst handläggare	Claes Theliander
ÖM dnr	0146/2024
ÖM projektnr	002468
KMR uppdragsnummer	202400666
Uppdragsgivare	Länsstyrelsen Östergötland
Kostnadsansvarig	Lars Bodelius
Projektledare	Helén Romedahl
Biträdande projektledare	-
Personal	-
Rapportansvarig	Helén Romedahl
Fältarbete/fältarbets tid	2024-05-24
Totalt utreddes/undersöktes	3 löpmeter
Foto	Ja
Fynd	Nej
Analys	-
ÖM Intrasis nr	-
Grafik	Helén Romedahl
Renritning	-
Grafisk form	Johan Levin

Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands museum.
Upphovsrätt: om inget annat anges gäller Creative Commons licens CC BY.
Villkor på <http://creativecommons.org/licenses/by/2.5/se>

Ett litet schakt i kv Kung Johan

Innehåll

Sammanfattning	2
Inledning	4
Områdesbeskrivning	4
Tidigare arkeologiska undersökningar	4
Syfte och metod	5
Resultat	5
Referenser	6

Omslagsbild: Schaktet i kv Kung Johan. Foto mot NNÖ, Helén Romedahl, ÖM.

ÖSTERGÖTLANDS MUSEUM
ARKEOLOGI OCH BYGGNADSVÅRD

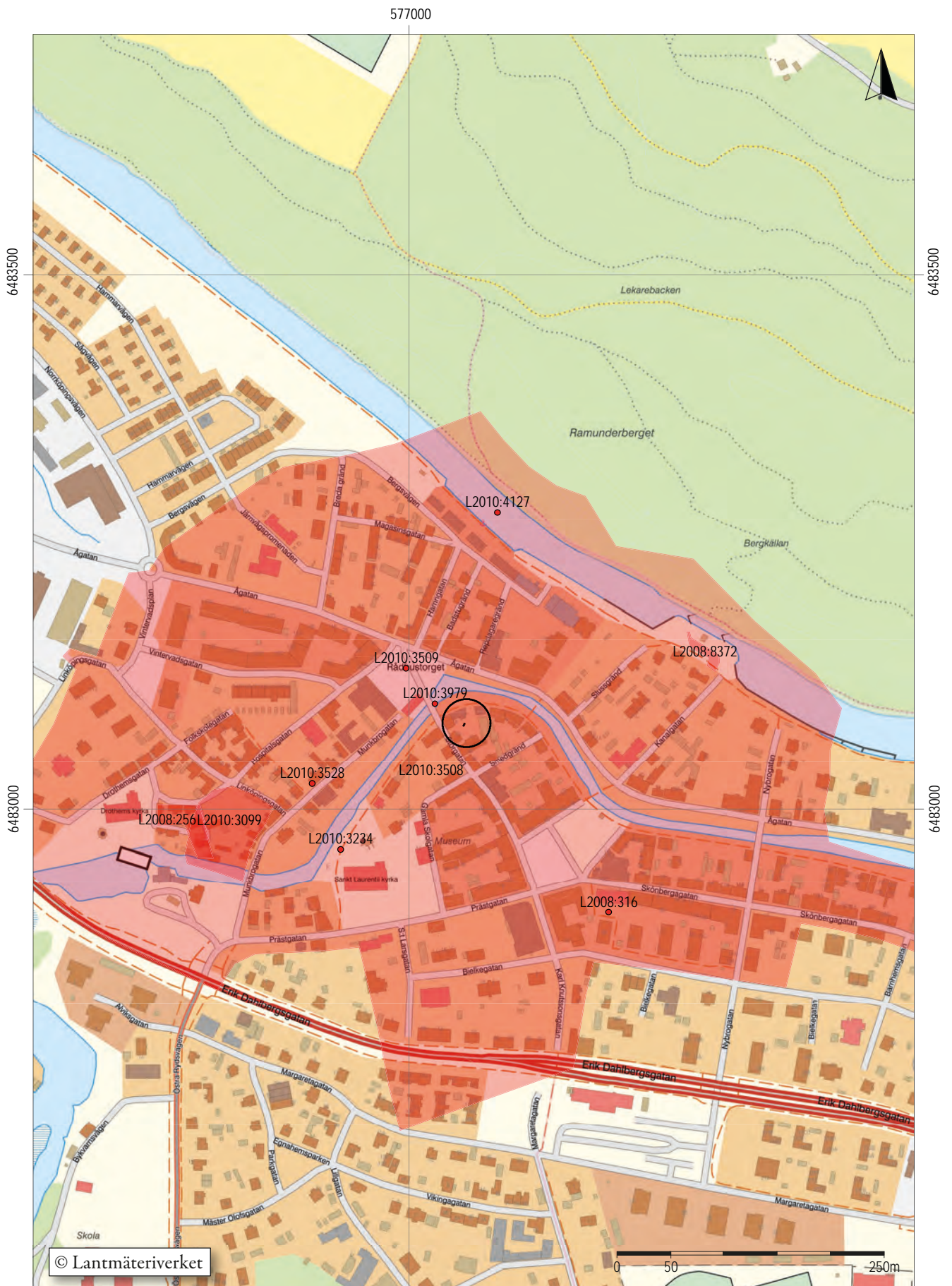
Box 232 • 581 02 Linköping • 013 - 23 03 00 • www.ostergotlandsmuseum.se

Sammanfattning

Den 24 maj 2024 genomförde Östergötlands museum en arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning i kv Kung Johan 3, inom Söderköpings medeltida och historiska stadslager, L2010:3508. Arbetet föranleddes av att man behövde schakta för att komma åt och laga en trasig avloppsledning. I stort sett följdes den gamla rörgraven och schaktet utgjordes till övervägande del av ett omrört och återfyllt matjordslager. En kortare kulturlagersekvens var bevarad i schaktets norra del.

Helén Romedahl
antikvarie

Figur 2. Utdrag ur digitala Fastighetskartan med undersökningsområdet markerat. Skala 1:5 000.

Inledning

Den 24 maj 2024 genomförde Östergötlands museum en arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning i kv Kung Johan 3, inom Söderköpings medeltida och historiska stadslager, L2010:3508. Arbetet föranleddes av att man behövde schakta för att komma åt en trasig avloppsledning. Arbetet utfördes på uppdrag av Länsstyrelsen Östergötland. Ansvarig för fält- och rapportarbete var Helén Romedahl. För de arkeologiska kostnaderna svarade Lars Bodelius.

Områdesbeskrivning

Kvarteret ligger centralt inom Söderköpings medeltida stadsområde (lämning L2010:3508). Storgatan och närliggande Smedgränd tillhör stadens äldre gatunät och Söderköpings äldsta lämningar återfinns i området närmast åarna, där bl a nu aktuella undersökningsområde ligger. I kv Kung Johan 3 finns Söderköpings äldsta profana stenhus, från senare delen av 1500-talet. Det är uppfört på en ännu äldre källare. Byggnaden är sedan 1989 klassad som byggnadsminne. Stenhusets nuvarande utseende härrör från början av 1800-talet (Björk 1988).

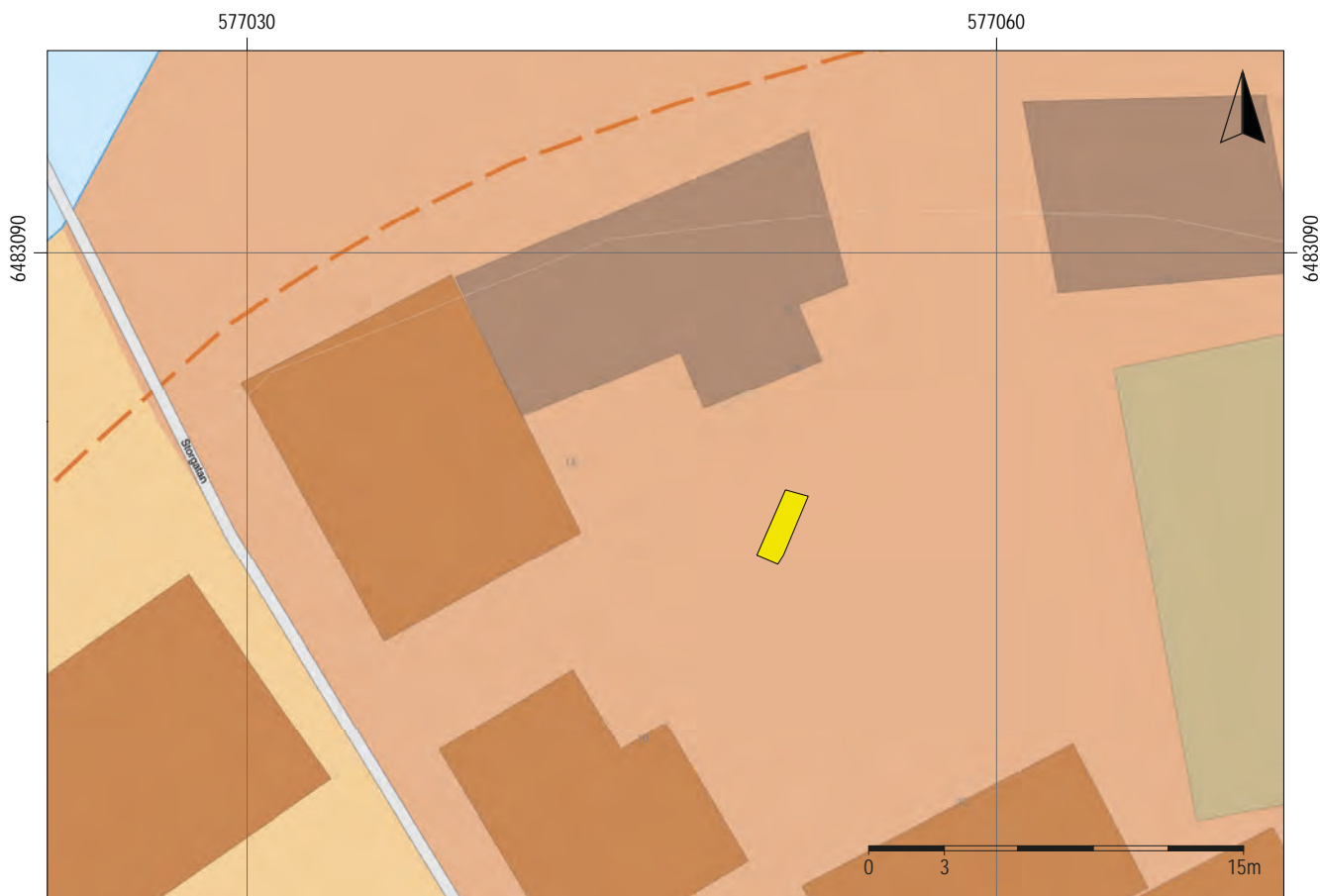
Tidigare arkeologiska undersökningar

Arkeologiska undersökningar har tidigare utförts inne på gårdsmark i kv Kung Johan. År 1972 påträffades en tegelmur på ca 0,45 m djup mellan två byggnader. Muren gick i öst-västlig riktning och kunde följas i ca 0,7 m (Broberg & Hasselmo 1978).

I samband med schaktningar för elkabel, i närheten av nu aktuellt schakt, noterades att ett kulturlager uppträdde på ca 0,3–0,4 m djup, bestående av raseringsblandad, mörk jord som innehöll fynd av 16–1800-talstyp (Magnusson 2011). I schakt för bergvärme dokumenterades murar av sten och tegel, ett trägolv samt ett brandlager. Lämningarna började på ett djup om 0,3 m (Björkhager 2015).

Inom grannfastigheten, kv Kung Johan 1, har arkeologer bl a dokumenterat byggnadslämningar i form av ett tegelgolv och ett trägolv (eller möjligen en kavelbro) (Magnusson 2017) samt en timmerkonstruktion.

Vid en nyligen utförd undersökning i utanförliggande Storgatan framkom trågator på 1,0–1,8 m djup samt en byggnadslämning orienterad ut mot gatan. Byggnaden kunde med hjälp av ¹⁴C-analys dateras till 13–1400-tal (Romedahl 2022).

Figur 3. Schaktet i kv Kung Johan. Skala 1:300.

Syfte och metod

Syftet med undersökningen var att med en vedertagen arkeologisk arbetsmetodik dokumentera fornlämningen. Den arkeologiska undersökningen genomfördes som en schaktningsövervakning. Lämningen beskrevs och fotograferades. Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands museum.

Resultat

Schaktet mätte ca 3 x 1 m och grävdes till ett djup om som mest 0,9 m. I huvudsak följdes den gamla rörgraven och schaktet utgjordes därför till största del av omrörd och återfylld jord. I de omrörda massorna syntes bla fragment av tegel, sten, kalkbruk och djurben. Inom ett kortare parti, i schaktets norra del, berördes intakta kulturlager. Dessa utgjordes av ett ca 0,3 m tjockt brand-/raseringslager samt ett därpå följande lager med grå homogen lera. Kulturlagernivån vidtog på ca 0,3–0,4 m djup under dagens gårdsplan.

Figur 4. Schaktet med det trasiga avloppsroret. Längst bort i schaktkanten syns spår efter ett brandlager. Foto mot NNÖ, Helén Romedahl, ÖM.

Referenser

- Björk, M. 1988. Kulturhistorisk byggnadsinventering. *Fastigheten Kung Johan, Söderköping tätort, Söderköpings kommun*. Arkivhandling Östergötlands museum.
- Björkhager, V. 2015. *Bergvärme hos kung Johan*. Arkeologisk förundersökning. Östergötlands museum Rapport 2015:3.
- Broberg, B & Hasselmo, M. 1978. Medeltidsstaden 5. *Söderköping*. Riksantikvarieämbetet.
- Magnuson, M. 2011. *Elkabelschakt och dagvattenledning i kv Kung Johan 3*. Östergötlands museum. Rapport 2011:88.
- Magnusson, M. 2017. *Nytt avlopp i kv Kung Johan*. Östergötlands museum. Rapport 2017:6.
- Romedahl, H. 2022. *Nya vattenledningar till Söderköping*. Arkeologisk schaktningsövervakning 2020–2021. Östergötlands museum. Rapport 2022:14.

Den 24 maj 2024 genomförde Östergötlands museum en arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning i kv Kung Johan 3, inom Söderköpings medeltida och historiska stadslager, L2010:3508. Arbetet föranleddes av att man behövde schakta för att komma åt och laga en trasig avloppsledning. I stort sett följdes den gamla rörgraven och schaktet utgjordes till övervägande del av ett omrört och återfyllt matjordslager. En kortare kulturlagersekvens var bevarad i schaktets norra del.

ISSN 1403-9273

Rapport 2024:25